

Kosmas

KOSMŮV ŽIVOT:

Je prvním českým kronikářem a autorem Kroniky české, známé též pod názvem Chronica Boemorum. Veškeré informace o Kosmově životě, které máme, pocházejí z jeho kroniky. V ní se zmiňuje o sobě ale i o svých příbuzných.

Kosmas se pravděpodobně narodil roku 1045 v rodině duchovního. Studoval na pražské katedrální škole a po jejím absolvování odjel do Lutychu, kde studoval u mistra Franka. Ten působil při katedrální škole sv. Lamberta v letech 1047-1083. Je možné, že Kosmas studoval i na jiných školách v Evropě.

Do Českých zemí se vrátil někdy kolem roku 1090. Zřejmě ihned po svém návratu se stal kanovníkem pražské kapituly. V roce 1099 získal Kosmas v Ostřihomi kněžské svěcení (do té doby měl jen nižší svěcení jáhna). Díky vlivu biskupa Heřmana, se kterým si byli nejspíš hodně blízcí, získal v kapitule hodnost děkana. Neví se přesně, kdy k tomu došlo, ale v roce 1120 jím už určitě byl. Je známo i to, že Kosmas měl ženu Božetěchu a syna Jindřicha. Na svoji dobu se dožil poměrně vysokého věku 80 let.

Svoji kroniku začal Kosmas psát kolem roku 1119, ale jistě se už dlouho předtím na tuto práci připravoval. Celá kronika vznikla ve velmi krátké době. První kniha v roce 1119, druhá kniha za rok poté. Třetí knihu psal až do své smrti v roce 1125.

CHRONICA BOEMORUM:

Kronika byla psána v letech 1119-1125. Popisuje dějiny českého národa od mýtických počátku, až po Kosmovu současnost. Řadí se mezi tzv. národní kroniky. Je psána latinsky a dochovala se v patnácti rukopisech. Jako předloha Kosmovi posloužilo dílo Reginona z Prümü, ale citoval i mnohé antické autory např. Vergilia, Horatia nebo Ovidia.

Kronika je psána chronologicky a rozdělena do tří knih.

KNIHA PRVNÍ:

V knize první se popisuje původ českého národa a nezpochybnitelné právo Přemyslovců na český trůn. Kniha končí smrtí knížete Jaromíra v roce 1035.

KNIHA DRUHÁ:

Kniha druhá líčí události v Českých zemích od roku 1038 až do smrti krále Vratislava II. v roce 1092. Kosmas spatřuje v období politických změn a nestability ideálního panovníka v Břetislavu I.

KNIHA TŘETÍ:

Líčí události do nástupu knížete Soběslava I. v roce 1125. Kronika není dokončená.

Literatura:

- 1) Třeštík, Dušan: Kosmas. Melantrich, Praha 1972.
- 2) Nechutová, Jana: Latinská literatura středověku do roku 1400. Vyšehrad, Příbram 2000.
- 3) Kosmova kronika česká. Ed. Karel Hrdina-Marie Bláhová, Svoboda, Praha 1972.

Edice:

COSMAE Pragensis. Chronica boemorum. In BRETHOLZ, Berthold. Monumenta germanica historica. Berlin 1923.

Cosmae Pragensis Chronica Bohemorum. Ed. J. Emler. FRB II, Praha 1874.